GECE NAMAZININ SEVABI

ثواب قيام الليل

باللغة التركية

Muhammed Salih el-Muneccid

اسم المؤلف

محمد صالح المنجد

Çeviren
Muhammed Şahin

ترجمة

محمد شاهين

Gözden Geçiren
Ali Rıza Şahin

مراجعة

علي رضا شاهين

Soru:

Gece namazının sevabı nedir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Gece namazı, müekked sünnettir. Kur'an ve sünnetten pek çok deliller, gece namazına teşvik etmiş, ona yönlendirmiş, şânının ne kadar büyük ve sevabının ne kadar çok olduğunu açıklamak için ona sevketmiştir.

Gece namazı; îmânı kalpte sâbit kılma ve kıymetli amellerde yardımcı olma konusundaki şânı ve değeri çok büyüktür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمُزَّمِّلُ ١ قُمِ ٱلَّيۡلَ إِلَّا قَلِيلٗا ٢ نِّصۡفَهُۥٓ أَوِ ٱنقُصۡ مِنۡهُ قَلِيلًا ٣ أَوۡ زِدۡ عَلَيۡهِ وَرَتِّلِ ٱلۡقُرۡءَانَ تَرۡتِيلًا ٤ إِنَّا سَنُلۡقِي عَلَيۡكَ قَوۡلٗا ثَقِيلًا ٥ إِنَّ نَاشِئَةَ ٱلَّيۡلِ هِيَ أَشَدُّ وَطۡـٔٗا وَأَقۡوَمُ قِيلًا ٦ ﴾

[سورة المزمل الآيات: 1-6]

"Ey örtüsüne bürünüp örtünen! Kalk, birazı hariç olmak üzere gecenin yarısını veya bundan birazını eksiltip namaz kılarak geçir. Veyahut da buna biraz ekle(yip gecenin üçte ikisini namaz kılarak geçir). Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku.(Ey Nebi!) Şüphesiz biz, sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz (Kur'an'ı indireceğiz). Şüphesiz gece ibâdetinin (kalbe) etkisi daha fazla, (bu ibadetteki) sözler (Kur'an) ise daha düzgün ve açıktır."[1]

Allah Teâlâ, îmân ve takvâ sahiplerini güzel hasletler ve kıymetli amellerle övmüştür. Bu amellerin en önemlisi ise gece namazıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ إِنَّمَا يُؤۡمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُواْ بِهَا خَرُّواْ سُجَّدٗا وَسَبَّحُواْ بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ۩ ١٥ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمۡ عَنِ ٱلۡمَضَاجِعِ يَدۡعُونَ رَبَّهُمۡ خَوۡفٗا وَطَمَعٗا وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ ١٦ فَلَا تَعۡلَمُ نَفۡسٞ مَّآ أُخۡفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعۡيُنٖ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٧ ﴾ [سورة السجدة الآيات: 15-17]

"Bizim âyetlerimize ancak, kendilerine bu âyetlerle öğüt verildiği zaman secdeye kapanan, kibirlenmeksizin Rablerine hamd ederek tesbih edenler îmân ederler. Onlar, (azabından) korkarak ve (sevabını) ümid ederek Rablerine ibâdet etmek (gece namazı kılmak) için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de Allah

yolunda harcarlar. Hiç kimse, yapmakta olduklarına (salih amellerine) karşılık olarak, (Allah tarafından) onlar için saklanan göz aydınlıklarını bilemez." [2]

Allah Teâlâ; başka bir yerde onları şöyle nitelendirmiştir:

﴿ وَٱلَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمۡ سُجَّدٗا وَقِيَٰمٗا ٦٤ وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱصۡرِفۡ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَۖ إِنَّ
عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ٦٥ إِنَّهَا سَآءَتۡ مُسۡتَقَرّٗا وَمُقَامٗا ٦٦ وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَنفَقُواْ لَمۡ يُسۡرِفُواْ وَلَمۡ يَقۡتُرُواْ وَكَانَ بَيۡنَ
ذَٰلِكَ قَوَامٗا ٦٧ وَٱلَّذِينَ لَا يَدۡعُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ وَلَا يَقۡتُلُونَ ٱلنَّفۡسَ ٱلَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَلَا
يَزۡنُونَۚ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ يَلۡقَ أَثَامٗا ٦٨ يُضَٰعَفۡ لَهُ ٱلۡعَذَابُ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَيَخۡلُدۡ فِيهِۦ مُهَانًا ٦٩ إِلَّا مَن تَابَ
وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلٗا صَٰلِحٗا فَأُوْلَٰٓئِكَ يُبَدِّلُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِهِمۡ حَسَنَٰتٖۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ٧٠ وَمَن
تَابَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَإِنَّهُۥ يَتُوبُ إِلَى ٱللَّهِ مَتَابٗا ٧١ وَٱلَّذِينَ لَا يَشۡهَدُونَ ٱلزُّورَ وَإِذَا مَرُّواْ بِٱللَّغۡوِ مَرُّواْ كِرَامٗا
٧٢ وَٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُواْ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمۡ لَمۡ يَخِرُّواْ عَلَيۡهَا صُمّٗا وَعُمۡيَانٗا ٧٣ وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبۡ لَنَا مِنۡ
أَزۡوَٰجِنَا وَذُرِّيَّٰتِنَا قُرَّةَ أَعۡيُنٖ وَٱجۡعَلۡنَا لِلۡمُتَّقِينَ إِمَامًا ٧٤ أُوْلَٰٓئِكَ يُجۡزَوۡنَ ٱلۡغُرۡفَةَ بِمَا صَبَرُواْ وَيُلَقَّوۡنَ فِيهَا
تَحِيَّةٗ وَسَلَٰمًا ٧٥ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ حَسُنَتۡ مُسۡتَقَرّٗا وَمُقَامٗا ٧٦ ﴾ [سورة الفرقان الآيات: 64- 76]

"Onlar, Rablerine secde ederek ve kıyamda durarak geceleyenlerdir. Onlar şöyle diyenlerdir: Ey Rabbimiz! Bizden cehennem azabını uzaklaştır, gerçekten onun azabı sürekli bir helâktir! Şüphesiz orası, ne kötü bir durak ve ne kötü bir konaktır. Onlar, harcadıklarında ne israf, ne de cimrilik edenlerdir. Onların harcamaları, bu ikisi arası dengeli bir harcamadır. Onlar, Allah ile beraber başka bir ilâha ibâdet etmeyen, haksız yere, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan ve zinâ etmeyen kimselerdir. Kim, bunları yaparsa, ağır azaba uğrar. Kıyâmet günü onun azabı kat kat artırılır ve horlanmış olarak orada ebedî kalır. Ancak tevbe edip de îmân eden ve salih amel işleyenler başka. Allah işte onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir. Kim de tevbe eder ve salih amel işlerse, işte o, Allah'a, tevbesi kabul edilmiş olarak döner. Onlar, yalan yere şahitlik etmezler, boş sözlerle karşılaştıklarında vakar ile (oradan) geçip giderler. Onlar, kendilerine Rablerinin âyetleri hatırlatıldığı zaman, onlara sağır ve kör kesilmezler. Onlar: Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi takvâ sahiplerine önder eyle, diyenlerdir. İşte onlar, sabretmelerine karşılık cennetin yüksek makamlarıyla mükâfatlandırılacaklar, orada esenlik dileği ve selâmla karşılanacaklardır. Orada ebedî kalırlar.Orası ne güzel bir durak ve ne güzel bir konaktır!" [3]

Burada gece namazının fazîletine ve âkibetinin güzel olacağına, onun, cehennem azabından uzaklaştırılma ve cenneti kazanma vesilesi olacağına dikkat çekilmektedir. O cennette kalıcı, nice sayısız nimetler ve kerim olan Rabbe komşu olmak vardır. Allah Teâlâ bizi bunu kazananlardan eylesin. Âmîn...

Allah Teâlâ, Zâriyât sûresinde, geniş cennetlerini kazanan takvâ sahiplerini birtakım vasıflarla nitelendirmiştir. Bu vasıflardan birisi de gece namazı kılmalarıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ ءَاخِذِينَ مَآ ءَاتَىٰهُمْ رَبُّهُمْ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَبْلَ ذَٰلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾ كَانُوا۟ قَلِيلًا مِّنَ ٱلَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ ﴾ [سورة الذاريات الآيات:15-17]

"Şüphesiz takvâ sahipleri (Allah'a karşı gelmekten sakınanlar), Rablerinin kendilerine verdiği şeyleri alarak cennetlerde ve pınar başlarında bulunurlar. Şüphesiz onlar bundan önce iyilik yapan kimselerdi. Onlar geceleri pek az uyurlardı (gecenin çoğunda namaz kılarlardı)." [4]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de birçok hadislerde ümmetini gece namazına teşvik etmiş ve onları buna sevketmiştir.

Bu hadislerden bazıları şunlardır:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلاةُ اللَّيْلِ)) [رواه مسلم]

"Farz namazdan sonra en fazîletli namaz, gece namazıdır." [5]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ، فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ، وَهُوَ قُرْبَةٌ إِلَى رَبِّكُمْ، وَمَكْفَرَةٌ لِلسَّيِّئَاتِ، وَمَنْهَاةٌ لِلإِثْمِ.)) [رواه الترمذي وحسنه الألباني في إرواء الغليل]

"Gece namazına kalkın.Çünkü gece namazı, sizden önceki sâlihlerin (ve nebilerin) âdetidir. Gece namazı, Rabbinizin rızâsına ve mağfiretine yakınlaştırır, günahları bağışlatır ve günah işlemekten alıkoyar." [6]

Amr b. Murra el-Cuhenî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((جَاءَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مِنْ قُضَاعَةَ، فَقَالَ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَرَأَيْتَ إِنْ شَهِدْتُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ، وَصَلَّيْتُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ، وَصُمْتُ الشَّهْرَ، وَقُمْتُ رَمَضَانَ، وَآتَيْتُ الزَّكَاةَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ مَاتَ عَلَى هَذَا كَانَ مِنَ الصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ.)) [رواه ابن خزيمة وصححه الألباني في صحيح ابن خزيمة]

"Kuzâa kabilesinden bir adam, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek:

-Ey Allah'ın elçisi! Eğer ben Allah'tan başka hak ilah olmadığına, senin Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet edersem, beş vakit namazı kılarsam, Ramazan orucunu tutarsam, Ramazan gecelerini Terâvih namazı kılarak ihyâ edersem ve zekâtı verirsem ne buyurursunuz? (Ben kimlerden olurum?) diye sordu.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

-Kim bu hal üzere ölürse, sıddıklardan ve şehitlerden olur."[7]

Ali b. Ebî Tâlib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرَفًا تُرَى ظُهُورُهَا مِنْ بُطُونِهَا، وَبُطُونُهَا مِنْ ظُهُورِهَا، فَقَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: لِمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: لِمَنْ أَطَابَ الْكَلَامَ، وَأَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَأَدَامَ الصِّيَامَ، وَصَلَّى لِلَّهِ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ.)) [رواه الترمذي وحسنه الألباني في صحيح الترمذي]

"Cennette öyle odalar vardır ki, dışları içlerinden, içleri de dışlarından görülür.

Bunu işiten bir bedevî ayağa kalkıp:

-Bu odalar kimlere âit ey Allah'ın elçisi? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

-(Bu odalar), yumuşak ve kibar söz söyleyen, (fakir ve yoksullara) yemek yediren, oruca devam eden, gece herkes uyurken Allah için namaz kılan kimselere âittir."[8]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- yine şöyle buyurmuştur:

((أَتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! عِشْ مَا شِئْتَ؛ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ، وَأَحْبِبْ مَنْ أَحْبَبْتَ؛ فَإِنَّكَ مَفَارِقُهُ، وَاعْمَلْ مَا شِئْتَ؛ فَإِنَّكَ مَجْزِيٌّ بِهِ، وَاعْلَمْ أَنَّ شَرَفَ الْمُؤْمِنِ قِيَامُهُ بِاللَّيْلِ، وَعِزَّهُ اسْتِغْنَاؤُهُ عَنِ النَّاسِ.)) [رواه الحاكم وحسنه الألباني في صحيح الجامع]

"Cebrâil -aleyhisselâm- bana geldi ve dedi ki:

-Ey Muhammed! (Allah -azze ve celle- sana selâm söylüyor ve diyor ki:) Ne kadar yaşarsan yaşa (sonunda) mutlaka öleceksin. Kimi seversen sev, (sonunda) mutlaka ondan ayrılacaksın. Ne yaparsan yap, karşılığını mutlaka göreceksin. Bilesin ki müminin şerefi, geceleri namaz kılarak ihyâ etmesi, izzeti ise insanlardan müstağnî olmasıdır (insanlara el açmamasıdır)."[9]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ قَامَ بِعَشْرِ آيَاتٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ، وَمَنْ قَامَ بِمِائَةِ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْقَانِتِينَ، وَمَنْ قَامَ بِأَلْفِ آيَةٍ كُتِبَ مِنَ الْمُقَنْطِرِينَ.)) [رواه أبو داود وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Kim bir gecede on âyet okursa, gâfillerden (Allah'ı anmaktan gâfil olanlardan) **yazılmaz. Kim, bir gecede yüz âyet okursa, geceyi ibâdetle ihyâ etmiş sayılır. Kim, bir gecede bin âyet okursa, ona kantarlar dolusu sevap yazılır."**[10]

((الْمُقَنْطِرِينَ.)): Kantar dolusunca kendilerine ecir verilenler demektir.

Kıntâr kelimesi; büyük miktarda altın anlamına da gelir.

Arap dili uzmanlarının pek çoğu, kıntârın; dörtyüz dinar altın olduğunu belirtmişlerdir.

Kıntâr; öküz derisinin dolusunca altındır, denilmiştir.

Kıntâr; seksen bin altındır, denilmiştir.

Kıntâr; bilinemeyecek kadar çok maldır, denilmiştir.[11]

Hadisten kastedilen; bir gecede bin âyet okuyan kimsenin ecrinin çok büyük olacağıdır.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- başka bir hadiste yine şöyle buyurmuştur:

((مَنْ قَرَأَ عَشْرَ آيَاتٍ فِي لَيْلَةٍ، كُتِبَ لَهُ قِنْطَارٌ، وَالْقِنْطَارُ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.))

[رواه الطبراني وصححه الألباني في صحيح الترغيب]

"Kim, bir gecede on âyet okursa, kendisine bir kıntâr yazılır.Kıntâr ise, dünyadan ve dünyada bulunanlardan daha hayırlıdır." [12]

Faydalı bilgi:

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Tebâreke (Mülk) sûresinden Kur'an'ın sonuna (Nas sûresine) kadar olan âyet sayısı, bin âyettir. Kim, bir gecede Tebâreke sûresinden Kur'an'ın sonuna kadar okursa, bir gecede bin âyet okumuş olur."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Müzzemmil Sûresi: 1-6
[2] Secde Sûresi: 15-17
[3] Furkan Sûresi: 64-76
[4] Zâriyât Sûresi: 15-17
[5] Müslim, hadis no: 1163
[6] Tirmizî, hadis no: 3549. Elbânî, 'İrvâu'l-Ğalîl', s: 452'de hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.
[7] İbn-i Huzeyme rivâyet etmiştir. Elbânî, 'Sahih-i İbn-i Huzeyme', hadis no: 2212'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.
[8] Tirmizî, hadis no: 1984. Elbânî, 'Sahih-i Tirmizî'de hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.
[9] Hâkim rivâyet etmiştir, Elbânî, 'Sahih-i'l-Câmi', s: 73'de hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.
[10] Ebu Davud, hadis no: 1398. Elbânî, 'Sahih-i Ebî Davud''da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.
[11] İbn-i Esîr, "en-Nihâye fî Ğarîbi'l-Hadîs"
[12] Taberânî rivâyet etmiştir. Elbânî, 'Sahihi't-Terğîb', s: 638'de hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.